

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudkyní JUDr. Petrou Venclovou, Ph.D., v právní věci

žalobce: **P. Š.**
zastoupený advokátkou JUDr. Anetou Novotnou
sídlem Husova 774, 562 01 Ústí nad Orlicí

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, IČO 00006963**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 10. 2023, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalovaná prvostupňovým rozhodnutím ze dne 31. 7. 2023, č. j. X, podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), žalobci snížila invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně.
2. Rozhodnutím žalované uvedeným v záhlaví tohoto rozsudku bylo podle § 88 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 2023 (dále jen „ZOPSZ“), o námitkách žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí

rozhodnuto tak, že žalovaná výrokem I prvostupňové rozhodnutí potvrdila, neboť žalobci náležel invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně do 13. 12. 2023. Výrokem II podle § 56 odst. 1 písm. a) a § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění žalobci od 14. 12. 2023 odňala invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 30 % a jeho zdravotní stav tak již neodpovídá žádnému stupni invalidity.

3. Žalobce napadl rozhodnutí žalované včasnou žalobou podanou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalobce nesouhlasí s posouzením svého zdravotního stavu. Má za to, že napadené rozhodnutí vzešlo z neúplných a neaktuálních zjištění, jeho zdravotní stav byl posouzen nedostatečně a nekomplexně. Závěr o odejmutí dávky správní orgány neodůvodnily, rovněž při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti nezohlednily všechna posudková hlediska a specifika daného postižení. Posudkový lékař žalované se nadto nevypořádal se všemi uplatněnými námitkami a nezohlednil závažnost vlivu ostatních zdravotních obtíží. Podle žalobce je posudkový závěr nepřezkoumatelný, jelikož posuzující lékař dostatečně nespecifikoval předmětné onemocnění. K žalobě žalobce přiložil lékařskou zprávu MUDr. B. K. ze dne 28. 11. 2023.
4. Na základě výše uvedených tvrzení žalobce navrhl, aby soud žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
5. Žalovaná ve vyjádření k žalobě setrvala na závěrech obsažených v odůvodnění napadeného rozhodnutí. K namítané neaktuálnosti odborných lékařských zpráv žalovaná odkázala na povinnost pojištěnce (tj. žalobce) vyplývající z § 53 odst. 2 ZOPSZ. V závěru žalovaná navrhla přezkoumání zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí MPSV ČR (dále jen „PK MPSV“) podle § 4 odst. 2 ZOPSZ.
6. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle právního a skutkového stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí podle § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
7. Pro účely nyní projednávané věci je nutné ve stručnosti uvést předchozí vývoj invalidity žalobce. Žalobci byl od 4. 10. 2016 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně v důsledku míry poklesu jeho pracovní schopnosti o 35 % (pro vertebrogenní algický syndrom z bederní páteře při hernii disku). Od 24. 1. 2019 mu byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně v důsledku míry poklesu jeho pracovní schopnosti o 50 % [pro souběh postižení páteře s neurotickou poruchou (úzkostně depresivní poruchou)].
8. Na základě kontrolní lékařské prohlídky žalobce byl dne 2. 5. 2023 vypracován posudek OSSZ Svitavy, zpracovaný na základě § 8 odst. 1 písm. a), odst. 4 ZOPSZ. Uvedený posudek, který byl podkladem prvostupňového rozhodnutí v nyní projednávané věci, stanovil za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti chronicko intermitentní vertebrogenní algický syndrom v oblasti bederní a krční páteře bez paréz s recidivující radikulární iritací a páteřními blokádami. Posudkový lékař toto postižení zařadil do kapitoly XIII. (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu E (dorzopatie a spondylopatie), položky 1 (bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének), písm. c) [se středně těžkým funkčním postižením] přílohy k vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb.,

o posuzování invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Míra poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu byla uvedeným posudkem o invaliditě určena ve výši 40 %, tedy zdravotní stav žalobce odpovídal prvnímu stupni invalidity.

9. V rámci řízení o námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí bylo posudkem žalované, který byl vypracován dne 30. 9. 2023 na základě § 8 odst. 9 ZOPSZ oddělením lékařské posudkové služby, pracoviště pro Prahu a Střední Čechy, za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti určeno zdravotní postižení v kapitole XIII. (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu E (dorzopatie a spondylopatie), položce 1 (bolestivý syndrom páteře včetně stavů po operaci páteře nebo po úrazech páteře, degenerativní změny páteře, výhřezy meziobratlových plotének), písm. b) [s lehkým funkčním postižením] přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu byla uvedeným posudkem o invaliditě určena ve výši 20 %, kterou posudková lékařka zvýšila podle § 3 dané vyhlášky o 10 %. Podle posudku žalované tedy zdravotní stav žalobce neodpovídá žádnému stupni invalidity.
10. Krajský soud provedl při jednání dne 16. 10. 2024 důkaz posudkem zdravotního stavu žalobce, který byl vypracován na základě § 4 odst. 2 ZOPSZ dne 16. 5. 2024 PK MPSV, pracoviště v Hradci Králové (dále jen „PK MPSV v Hradci Králové“), v níž jako odborná lékařka zasedala MUDr. J. N., s odborností neurologie, což odpovídá rozhodujícímu zdravotnímu postižení žalobce. Z uvedeného posudku soud zjistil, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti je vertebrogenní algický syndrom intermitentní z oblasti bederní a krční páteře při degenerativních změnách páteře s občasnými známkami kořenového dráždění, bez paréz. Podle PK MPSV v Hradci Králové se jedná o zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII., oddílu E, položce 1, písm. b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které stanovila míru poklesu pracovní schopnosti žalobce ve výši 20 %, kterou podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšila o 10 % na celkových 30 %. Podle PK MPSV v Hradci Králové tedy zdravotní stav žalobce neodpovídá žádnému stupni invalidity.
11. Předchozí přiznání invalidity PK MPSV v Hradci Králové považuje za nadhodnocení zdravotního stavu žalobce. Postižení páteře u žalobce je dlouhodobé, jsou sice prokázány degenerativní změny, bolestivost, omezení hybnosti a občasné parestzie, avšak není prokázáno závažné neurologické postižení, které by podmiňovalo invaliditu, a to dlouhodobé trvalé a závažné kořenové dráždění, závažné obrny – parézy, svalové atrofie, postižení míchy nebo svěřačů. Při srovnání neurologických nálezů v časové řadě je zřejmé, že páteřové potíže jsou kolísavé a proměnlivé co do intenzity a místa maximálních obtíží. Toto lehké páteřové postižení je charakterizováno postižením zpravidla více úseků páteře, polytopními blokádami, omezením pohyblivosti, svalovou dysbalancí, poruchou statiky a dynamiky páteře s občasnými projevy kořenového dráždění, s recidivujícím lehkým neurologickým nálezem, bez známek poškození nervu, některé denní aktivity jsou vykonávány s obtížemi. Nejde tedy o středně závažné funkční postižení. Duševní postižení PK MPSV v Hradci Králové hodnotí jako lehké funkční postižení, které nezakládá invaliditu.
12. Žalobce v písemném vyjádření k posudku PK MPSV v Hradci Králové opětovně vyjádřil nesouhlas s posouzením svého zdravotního stavu. Uvedl, že stále není patrné, z jakého důvodu je nyní jeho zdravotní stav posuzován odlišně než v minulosti. K vyjádření

přiložil lékařskou zprávu z ambulantního vyšetření ze dne 12. 6. 2024 a navrhl, aby bylo k jejímu obsahu přihlédnuto.

13. Následně byl proto při témže soudním jednání proveden důkaz srovnávacím posudkem PK MPSV, pracoviště v Brně (dále jen „PK MPSV v Brně“), ze dne 22. 8. 2024. V posudkové komisi jako odborný lékař zasedal MUDr. M. U., s odborností neurologie, což odpovídá rozhodujícímu zdravotnímu postižení žalobce. Z tohoto srovnávacího posudku krajský soud zjistil, že PK MPSV v Brně stanovila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti bolesti páteře intermitentní z oblasti bederní a krční páteře při degenerativních změnách páteře s občasnými známkami kořenového dráždění, bez paréz, tj. lehké funkční postižení, které je uvedeno v kapitole XIII., oddílu E, položce 1, písm. b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. PK MPSV v Brně stanovila míru poklesu pracovní schopnosti žalobce ve výši 20 %, kterou podle § 3 citované vyhlášky zvýšila o 10 % na celkových 30 %.
14. Postižení páteře u žalobce je dlouhodobé, exacerbace (tzn. akutní zhoršení chronických obtíží) po zátěži nebo při změnách počasí apod. se projevuje zvětšením bolesti a celkovým subjektivně vnímaným zhoršením stavu, což PK MPSV v Brně nespochybňuje, nicméně ani přesto při exacerbaci není prokazován funkčně významný neurologický nález s poškozením nervu. Akutní stavy každého chronického onemocnění odpovídají dočasné pracovní neschopnosti. Bolesti, jako průvodní jev somatického nebo duševního onemocnění, nejsou samostatným posudkovým kritériem, protože intenzita jejich vnímání je zcela dána individuálním prahem bolesti a duševním stavem žalobce, k bolesti se přihlíží v korelaci se zjištěným objektivním nálezem, proto je žalobce hodnocen horní hranicí procentuálního rozmezí, kde je hodnocen jak objektivní nález, tak subjektivní potíže.
15. PK MPSV v Brně považuje po prostudování dokumentace dosavadní přiznání invalidity jako nadhodnocení zdravotního stavu žalobce. Stav se za posuzovanou dobu sice nezlepšil, ale podle doložené dokumentace byl výrazně nadhodnocen ze strany OSSZ (lze hodnotit jako posudkový omyl), toto nadhodnocení v minulosti PK MPSV v Brně nemůže ovlivnit. Zdravotní stav žalobce podle PK MPSV v Brně nelze hodnotit podle položky 1 písm. c), tj. středně těžké funkční postižení, neboť kritéria této položky nejsou v případě žalobce naplněna.
16. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění: *Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*
17. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění: *Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*
 - a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,*
 - b) *nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,*
 - c) *nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*
18. Podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity: *V případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní*

hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů.

19. Podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity: *V případě, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav pojištěnce má takový vliv na jeho schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace, že pokles pracovní schopnosti pojištěnce je větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti u příčiny, popřípadě rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10 procentních bodů.*
20. Jak plyne z konstantní judikatury, např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37 (rozsudky NSS jsou dostupné na www.nssoud.cz): *„[p]osuzování míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám.“*
21. Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku), případně zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20).
22. Závěr jak PK MPSV v Hradci Králové, tak závěr PK MPSV v Brně plně potvrzuje závěry žalované. Uvedené zdravotní posudky se shodují jak v otázce stanovení a zařazení rozhodující příčiny zdravotního stavu žalobce, tak ve stanovení míry poklesu pracovní schopnosti a rovněž v navýšení horní hranice ve smyslu § 3 vyhlášky o posuzování invalidity. Všechny posudky tak shodně konstatují, že žalobce nesplňuje podmínky pro uznání invalidity stanovené právní úpravou.
23. Posudky PK MPSV splňují veškeré náležitosti dané zákonem, jsou úplné, srozumitelné a vypořádaly se s veškerými lékařskými nálezy. Personální obsazení obou PK MPSV odpovídalo rozhodujícímu zdravotnímu postižení žalobce. Obě PK MPSV vysvětlily, proč rozhodující zdravotní postižení žalobce hodnotily podle položky 1, písm. b), nikoli podle položky 1, písm. c) příslušné kapitoly a oddílu přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, tedy proč považují předchozí posouzení zdravotního stavu žalobce za nadhodnocené.
24. Nadto, u jednání obou PK MPSV byl žalobce přítomen, v průběhu jednání PK MPSV v Hradci Králové byl přešetřen odborným lékařem z oboru neurologie. Obě posudkové komise měly k dispozici lékařskou zprávu MUDr. B. K. ze dne 28. 11. 2023, kterou žalobce přiložil k žalobě. PK MPSV v Brně nadto měla pro účely zpracování posudku k dispozici neurologický nález ze dne 12. 6. 2024, který žalobce přiložil k vyjádření k posudku PK MPSV v Hradci Králové, a rovněž psychiatrický nález ze dne 20. 8. 2024, který žalobce doložil při jednání PK MPSV v Brně. Přesto posudkové komise dospěly k závěru, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí zdravotní stav žalobce neodpovídal žádnému stupni invalidity.

25. Subjektivní přesvědčení žalobce o nesprávnosti posudků, jakkoliv je pochopitelné, však není rozhodující, neboť jedině lékař se specializací na posudkové lékařství disponuje odbornou kompetencí ke stanovení dominantního zdravotního postižení a míry poklesu pracovní schopnosti. Soud tak musí vycházet z lékařských nálezů, tedy z odborného zhodnocení doloženého objektivizovaného zdravotního stavu, nikoli ze subjektivních pocitů a přesvědčení daných osob (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009-46).
26. K namítané neaktuálnosti odborných lékařských zpráv v řízení před žalovanou krajským soudem pro úplnost odkazuje na § 53 odst. 2 ZOPSZ. Podle tohoto ustanovení je příjemce dávky důchodového pojištění podmíněné nepříznivým zdravotním stavem (jakož i žadatel o tuto dávku) povinen na výzvu orgánu sociálního zabezpečení pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti předložit lékařské nálezy ošetřujících lékařů, které má. Žalobci byla dne 18. 8. 2023 doručena výzva k předložení případných dalších lékařských nálezů, přičemž mu k tomuto byla stanovena dostatečná lhůta (25 dní). Na výzvu žalobce nereagoval. Zásadní však je, že obě posudkové komise měly k dispozici dostatečné množství aktuálních podkladů, které vypovídaly o zdravotním stavu žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí.
27. Krajský soud uzavírá, že z provedeného dokazování má za prokázané, že žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí nesplňoval podmínku podle § 39 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění (pokles pracovní schopnosti alespoň o 35 %), a tudíž mu nemohl být nadále ponechán invalidní důchod. Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
28. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle zásady úspěchu ve věci zakotvené v § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., když žalobce nebyl v soudním řízení úspěšný a žalovaná jako správní orgán rozhodující ve věci důchodového pojištění nemá právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 16. října 2024

JUDr. Petra Venclová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně